

Kuinka lakia luetaan

- Kelan palvelutavat ja -kanavat sekä muita ajankohtaisia nostoja sosiaaliturvasta,
- uudistuva vammaispalvelulaki sekä omaishoidon vapaiden aikaiset kuljetuspalvelut.

12.11.2024 klo 16- 18.00.

Ohjelma

- klo 16.00** Tervetuloa, **Liisa Riekkinen** Omaishoitajaliitto
Kelan palvelutavat ja -kanavat sekä muita ajankohtaisia nostoja
sosiaaliturvasta, **Tuulikki Moilanen** Kela
- klo 17.00** Tauko
- klo 17.10** Uudistuva vammaispalvelulaki sekä omaishoidon vapaisiin liittyvän
kuljetuspalvelun oikeudelliset kysymykset, **Elias Vartio**
Omaishoitajaliitto
- klo 18.00** Tilaisuus päättyy

Yleisiä ohjeistuksia tilaisuuteen

- Uudelleen kirjautuminen voi auttaa Teamsin toimivuushaasteisiin
- Pidetään mikrofonit ja kamerat suljettuina esitysten ajan
- Chat- kenttä käytettävissä koko tilaisuuden ajan
- Esitysmateriaalit saatte tilaisuuden jälkeen sähköpostiin.
- Ennakkokysymyksiin vastataan esitysmateriaalein sekä mahdollisesti tarkennettuna esityksen lopussa

Tauko

Tilaisuus jatkuu klo 17.10

Uudistuva vammaispalvelulaki, omaishoidon vapaiden aikaiset kuljetuspalvelut

Elias Vartio, Omaishoitajaliitto
oikeudellinen asiantuntija

Uudistuva vammaispalvelulaki - pähkinäkuoressa

- Uuden lainsäädännön on määrä tulla voimaan **1.1.2025**
- **Diagnoosineutraali, ei ikärajaa**
- **Laajentaa monia nykyisin lähinnä erityishuoltona tarjottuja palveluita kaikkien vamman kanssa elävien perheiden ulottuville**
- Soveltamisala ja asiakkaan edun käsite vielä eduskunnan käsittelyssä
 - Todennäköistä, että lain piiriin pääsy vaikeutuu mikäli hallituksen esitys hyväksytään alkuperäisessä muodossa (vrt. **tulkinnanvarainen ”elämänvaiheesta poikkeava tarve”**).
 - Hallituksen esityksen mukaan asiakasmaksuja ei tulisi enää huomioida asiakkaan etua arvioidessa
 - Todennäköistä on, että asiakasmaksut tulevat kasvamaan mikäli hallituksen esitys menee läpi sillä palveluita järjestettäisiin yhä useammin sosiaalihuollon palveluina, joissa asiakasmaksut.
 - Hallituksen esityksen kohtalo varmistuu joulukuussa, Eduskunnan perustuslakivaliokunta on ollut osittain kriittinen.

Uudistuva vammaispalvelulaki - pähkinänkuoressa

- Lain tarkoitus (1 §):
 - 1) **toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä;**
 - 2) tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista;
 - 3) turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.

Uudistuva vammaispalvelulaki - pähkinänkuoressa

Erityispalveluita uudessa vammaispalvelulaissa:

Hyvinvointialueen on järjestettävä vammaisille henkilöille:

- 1) valmennusta;
- 2) henkilökohtaista apua;
- 3) erityistä osallisuuden tukea;
- 4) tuettua päätöksentekoa;
- 5) vaativaa moniammatillista tukea;
- 6) asumisen tukea;
- 7) lapsen asumisen tukea;
- 8) tukea esteettömään asumiseen;
- 9) lyhytaikaista huolenpitoa;
- 10) päivätoimintaa;
- 11) kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa;
- 12) liikkumisen tukea; ja
- 13) taloudellista tukea hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle.

Määrärahasidonnaiset palvelut:

- Taloudellinen tuki
- Valmennus (osin määrärahasidonnainen läheisille)
- Muut harkinnanvaraiset tukitoimet ja palvelut

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto erityispalveluista:

Henkilökohtainen apu 9 – 11 §§

Vammaisella henkilöllä oikeus henkilökohtaiseen apuun jo tarvitsee apua

- 1) päivittäisissä toimissa;
- 2) työssä tai opiskelussa; tai
- 3) vuorovaikutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa tai yhteiskunnallisessa osallistumisessa.

- **Uutta – mikä muuttuu:**

- **Henkilökohtaisena avustajana voi erityisestä syystä toimia vammaisen henkilön perheenjäsen, jos se on vammaisen henkilön edun mukaista. (vrt. aiemmin erityisen painavasta syystä)**
- Henkilökohtaisen avun myöntämisen edellytyksenä on, että **vammaisen henkilö kykenee itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtonsa avun sisällöstä.**
- (ns. Voimavaraus on helpottunut oikeuskäytännön mukaisesti)

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto erityispalveluista:

19 § Lapsen asumisen tuki

Lapsen asumisen tuen järjestämiseen sovelletaan tämän pykälän lisäksi, mitä asumisen tuesta 18 §:ssä säädetään.

Lapsen asumisen tuen tarkoitus on turvata lapsen mahdollisuus asua kotona oman perheensä kanssa.

Vammaiselle lapselle ja hänen perheelleen on järjestettävä sellainen asumisen tuki, joka mahdollistaa lapselle hänen ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa nähden tarpeellisen hoidon ja huolenpidon, osallisuuden sekä turvallisen kasvuympäristön. **Lapsen ja perheen tarvitsemia palveluita on järjestettävä tarvittaessa vuorokaudenajasta riippumatta.**

Lapsen asumisen tuki voidaan järjestää vammaispalveluna kodin ulkopuolella vain, jos lapsen ei ole mahdollista asua kotona oman perheensä kanssa lapselle ja hänen perheelleen järjestetystä yksilöllisestä avusta ja tuesta huolimatta. Silloin, kun lapsen huostaanoton ja sijaishuollon edellytykset täyttyvät, lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle tehdään lastensuojelulain (417/2007) perusteella.

(...)

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

24 §

Lyhytaikainen huolenpito

- Oman perheen tai muun läheisen kanssa asuvalla vammaisella henkilöllä on **oikeus saada lyhytaikaista huolenpitoa silloin, kun huolenpidosta vastaavat läheiset ovat omaan elämäänsä liittyvien velvoitteiden taikka levon tai virkistykseen tarpeen vuoksi** lyhytaikaisesti estyneet huolehtimasta vammaisesta henkilöstä, joka tarvitsee silloin apua tai tukea päivittäisissä toimissa tai valvontaa turvallisuuden vuoksi.
- Lyhytaikaista huolenpitoa on oikeus saada myös, jos kunta ei järjestä perusopetuslain 48 b §:n perusteella sellaista **aamu- ja iltapäivätoimintaa**, joka vastaa vammaisen lapsen yksilöllisiin tarpeisiin.
- **Lyhytaikaisen huolenpidon tarkoitus on turvata vammaisen henkilön lyhytaikainen avun ja tuen saaminen, jotta vammaisesta henkilöstä huolehtivat läheiset voivat hoitaa omaan elämäänsä liittyvät velvoitteet ja huolehtia hyvinvoinnistaan.**

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

24 §

Lyhytaikainen huolenpito / toteutus

- Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua. Lyhytaikainen huolenpito on toteutettava siten, että se tukee vammaisen henkilön osallisuutta hänen ikänsä ja kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla.
- Lyhytaikaisen huolenpidon määrästä ja toteutustavasta päätettäessä on otettava huomioon vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattu avun, tuen ja huolenpidon tarve, vammaisen henkilön toivomukset sekä perheen tilanne kokonaisuudessaan. **Lyhytaikaisen huolenpidon sisältö, määrä ja toteuttamistapa on kirjattava päätökseen.**
- Kunta voi tuottaa lyhytaikaista huolenpitoa siltä osin, kuin se on hyvinvointialueen ja kunnan tehtäväkokonaisuuksien toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista. (Esim. koulujen iltapäivätoiminnan yhteydessä)

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

25 §

Päivätoiminta

- Vammaisella henkilöllä on oikeus osallistua päivätoimintaan, jos hän on kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n 1 momentissa säädettyä vanhuuseläkeikää nuorempi, hän tarvitsee päivittäistä osallisuuden tukea eikä hän pysty osallistumaan sosiaalihoitolain (710/1982) 27 e §:n perusteella järjestettyyn työtoimintaan tai 27 d §:n mukaiseen työllistymistä tukevaan toimintaan taikka toiminta ei vastaa vammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin. Edellä säädetystä poiketen vammaisen henkilö, joka tekee ansiotyötä taikka osallistuu työtoimintaan tai työllistymistä tukevaan toimintaan, voi osallistua osittain myös päivätoimintaan, jos se edistää vammaisen henkilön osallisuutta tai työllistymisen mahdollisuuksia.
- Päivätoiminnan tarkoitus on tukea vammaisen henkilön sosiaalista vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä toimintakykyä ja omia vahvuuksia.
- **Vammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat päivätoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.**

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

26 §

Päivätoiminnan toteuttaminen

- Päivätoiminnan on vastattava vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattuihin yksilöllisiin tarpeisiin. Päivätoimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa, ellei pienempi määrä riitä vastaamaan vammaisen henkilön tarpeisiin.
- Päivätoiminta voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua.
- **Palvelun sisältö, määrä ja toteuttamistapa on kirjattava päätökseen.**

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

28 § Liikkumisen tuki

- Vammaisella henkilöllä on **oikeus** saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, **jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.**
- Liikkumisen tukea on järjestettävä **työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan ja muun tavanomaisen elämän matkoihin.** Liikkumisen tukea on lisäksi järjestettävä tarvittaessa **valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin.**
- Liikkumisen tuen toteuttamistapaa, määrää ja alueellista laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattu liikkumisen tuen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja toimintaympäristön esteettömyys. **Liikkumisen tuen toteuttamistapa, määrä ja alueellinen laajuus on kirjattava päätökseen.**

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

29 § Liikkumisen tuen toteuttamistavat

Vammaisen henkilön liikkumisen tuki voidaan toteuttaa:

- 1) kuljetuspalveluna;
- 2) henkilökohtaisen avun avulla;
- 3) saattajan avulla;
- 4) antamalla taloudellisena tukena henkilön käyttöön auto tai muu hänelle soveltuva kulkuneuvo;
- 5) myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea;
- 6) muulla soveltuvalla tavalla.

Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa yhdellä tai useammalla eri toteuttamistavalla.

Uudistuva vammaispalvelulaki - Muutama nosto palveluista

30 §

Liikkumisen tuen määrä

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tukea työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan, valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin välttämättä tarvitsemansa määrä. Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea **vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa**, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja. Vammaisella henkilöllä on oikeus tehdä matkan aikana kohtuullinen pysähdys tai poikkeama asiointia varten

- **Voidaan myöntää myös kilometri- tai euromääräisesti**

Hyvinvointialue voi vammaisen henkilön hakemuksesta päättää liikkumisen tuen **jaksottamisesta korkeintaan yhden vuoden ajalle.**

Jos hyvinvointialue on antanut **taloudellisena tukena vammaisen henkilön käyttöön auton tai muun kulkuneuvon taikka myöntänyt taloudellista tukea auton tai muun kulkuneuvon hankintaan**, vammaisella henkilöllä on oikeus lisäksi saada muuta liikkumisen tukea **vähintään 24 yhdensuuntaista matkaa vuodessa**, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja.

Uudistuva vammaispalvelulaki - pähkinänkuoressa

Asiakasmaksuista

Uuden vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat edelleen maksuttomia lukuun ottamatta:

- kuljetuspalveluiden omavastuita,
- palveluihin liittyvää kohtuullista täyttä ja osittaista ylläpitoa (pl. VPL:n perusteella järjestettävä ap-/ip-toiminta),
- sekä vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävää maksua (max 500e/lapsi/kk)

Päivätoimintaan (25 §) ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan (27 §) pääsemiseksi tarpeelliset kuljetukset säädettiin maksuttomiksi alun perin ehdotetusta poiketen.

Muita huomioita:

- **Valmentava varhaiskasvatus poistuu uuden lain palveluvalikoimasta, eli maksut määräytyvät tavallisen varhaiskasvatuslain mukaan**
- **Soveltamisalan tarkennukset saattavat siirtää ihmisiä maksullisten sosiaalihuoltolain palveluiden piiriin.**

Uudistuva vammaispalvelulaki - pähkinänkuoressa

Vinkit ennen siirtymää:

- Siirtymäsäännösten mukaan nykyiset päätökset voivat olla jopa **3 vuotta** voimassa lain voimaantulon jälkeen, eli jopa vuoden 2027 loppuun asti.
- **Ennen lain voimaantuloa vireille tulevat hakemukset, tulee käsitellä nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.**
- Toisin sanoen, jos hakemus on tullut vireille tämän vuoden puolella, voidaan erityishuolto-ohjelma(EHO)-niminen päätös tehdä vaikka päätös valmistuisi vasta ensi vuoden puolella.
- Esimerkiksi maksutonta kuntouttavaa varhaiskasvatusta voi saada osana EHOa. Se voi poikkeuksellisesti olla voimassa lapsen kouluiän alkuun asti.

Omaishoidon vapaiden kuljetuksiin liittyvä oikeudelliset kysymykset

Oikeudellisia kysymyksiä:

- 1) Kuuluvatko matkat osana omaishoitajan vapaat kuuluvaan palveluun?
- 2) Kenelle kustannus matkakustannuksista kuuluu?
- 3) Mitä ratkaisuja voidaan tarjota eri tilanteisiin?

Omaishoidon vapaiden kuljetuksiin liittyvä oikeudelliset kysymykset

Omaishoidon vapaiden asiakasmaksuista yleensä - korkeintaan 12,8e/vrk (v.2024).

6 b § ([4.6.2004/457](#))

Omaishoitajan vapaan aikaiset palvelut ([2.12.2005/939](#))

Niistä palveluista, joita hyvinvointialue järjestää hoidettavalle omaishoidon tuesta annetun lain ([937/2005](#)) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun omaishoitajan vapaapäivän ajaksi ja jotka korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa ja huolenpitoa, **voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 9,90 euroa päivältä sen estämättä, mitä muualla laissa tai asetuksessa säädetään.** ([8.7.2022/600](#))

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista palveluista perittävään maksuun sovelletaan kuitenkin niitä lain ja asetuksen säännöksiä, joiden mukaan palvelu on osittain tai kokonaan maksuton, lukuun ottamatta lain 6 a §:n säännöksiä maksukatosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun maksun euromäärä tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitetun kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Laskennan perusteena käytetään kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tarkistusvuoden tammikuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Indeksien mukainen euromäärä pyöristetään lähimpään 0,1 euroon. Indeksillä tarkistettu euromäärä tulee voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden tammikuun 1 päivänä. ([6.6.2008/387](#))

6 c § ([29.6.2016/513](#))

Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut

Mitä 6 b §:ssä säädetään omaishoitajan vapaan aikaisista palveluista perittävästä maksusta, sovelletaan myös sosiaalihuoltolain 27 b §:n 1 momentissa tarkoitetun omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan ajaksi järjestettävistä palveluista perittävään maksuun.

Omaishoidon vapaiden kuljetuksiin liittyvä oikeudelliset kysymykset

- 1) Kuuluvatko matkat osana omaishoitajan vapaat kuuluvaan palveluun?
 - Laki on tältä osin avoin, eli mahdollista tulkita molemmin päin:
 - Asiakasmaksut tulisi kattaa kaikki kustannukset, ml. Matkat
- " voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 12,80 euroa päivältä sen estämättä, mitä muualla laissa tai asetuksessa säädetään."
- TAI koska matkoja ei ole erikseen mainittu, ei tarvitse tulkita niitä osaksi sitä itse vapaan järjestämistä.

Laillisuusvalvonnassa ja oikeuskäytännössä kuitenkin reunaehtoja:

- Palveluita ei saa järjestää tavalla, joka kaventaa oikeuksien toteutumista tai kohtuuttomasti vaikeuttaa palveluiden käyttöä.

Omaishoidon vapaiden kuljetuksiin liittyvä oikeudelliset kysymykset

Omaishoitajaliiton kanta tähän mennessä (edeltäjäni varatuomari Yrjö Mattila):

- Tavanomaisissa vapaajärjestelyissä kuljetuskustannukset kuuluvat omaishoitoperheelle. Tämä tarkoittaa tilannetta, jossa vapaa järjestyy samalta paikkakunnalta.
- Jos hyvinvointialue järjestää vapaapäivät niin, että omaishoitajalle/hoidettavalle läheiselle tulee huomattavia kuljetuskustannuksia (esim. toiselle paikkakunnalle matkustamisesta), kuljetuskustannukset poikkeavat tavanomaisista vapaajärjestelyistä.
- Lisäkustannusten syy on hyvinvointialueen toteuttama, normaalikäytännöistä poikkeava vapaajärjestely kotipaikkakunnan ulkopuolella. **Hyvinvointialue saa perusteetonta etua omaishoitajan kustannuksella siitä, ettei se ole pystynyt toteuttamaan vapaajärjestelyjä hoidettavan läheisen kotipaikkakunnalla.** Omaishoitajalla on mahdollisuus lähteä hakemaan perusteetonta etua **hallintoriitamenettelyllä** lähettämällä hyvinvointialueelle lasku ylimääräisistä kuljetuskuluista.

Omaishoidon vapaiden kuljetuksiin liittyvä oikeudelliset kysymykset

Muita ratkaisuehdotuksia:

- **Mikäli omaishoidon vapaa on kirjattu osaksi kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaa, tulee siitä asiakasmaksulain mukaisesti maksuton palvelu.** (Mahdollisuus vielä avoin tänä vuonna vireille laitettavissa hakemuksissa)
- Voisiko samalla tavalla kirjata omaishoidon sopimukseen ehdot matkoista?
- Jos matkoihin käyttää vammaispalvelulain kuljetuksia, vastaa matkakustannus julkisen liikenteen hintoja. (vrt. normalisuusperiaate)
- **Sairasvakuutuslain kelakyydit eivät korvaa sosiaalihuollon matkoja**, mutta kylläkin lääkinnällisen kuntoutuksen matkoja? **Voiko näitä mahdollisesti yhdistää jos samassa paikassa kuntoutus ja vapaa? (Riippuu palveluympäristöstä)**
- **Perhehoitaja** voi saada matkat huomioituna kulukorvauksissaan ja hoidettavan kotona toteuttettavana palveluna verotuksessaan.
 - o Voidaan sopia HVA:n kanssa että perhehoitaja hakee hoidettavan. Huom! Tulee sitten olla sovittuna perhehoitajan ja hyvinvointialueen kesken.

Muuta kysyttyä kuljetuksista

- Lapsen kuljetuksen korvaus omaishoidon vapaan sijaispaikkaan? Voiko hyvinvointialueelta hakea tähän taxikorttia? Onko sellaista vai pitääkö hakea verottajalta km korvausta omaishoidon alaisista tuista jne?
- > Käytännöt voivat vaihdella. Jos vapaat kirjattuna osaksi erityishuolto-ohjelmaa, kuuluu matkat mukaan. Muutoin voidaan myöntää mahdollisesti harkinnanvaraisesti.
- **Verottajalta saa vähentää verotuksessa matkakustannukset ainoastaan jos omaishoidettava asuu eri osoitteessa.**
- **Ks. Myös edellinen sivu, esim. perhehoito ratkaisuna.**

Muuta kysyttyä kuljetuksista

- Kuljetuspalvelujen maksullisuus edestakaiseen suuntaan kun omaishoitaja toimii saattajana hoidettavalleen? Etenkin kun palaa yksin kotiinsa ilman hoidettavaa ja välimatka on pitkä? (1/2)

Erityishuolto-ohjelmana: Saattajapalvelu maksuton, jos kirjattu erityishuolto-ohjelmaan

Vammaispalveluna: Saattajapalvelu maksuton, pl. Vammaisen henkilön maksamaa omavastuusuutta (tulee olla kirjattuna päätökseen)

Saattajapalvelu sosiaalihuoltolain liikkumisen tukena, normaaleilla asiakasmaksuilla (tulee olla kirjattuna päätökseen)

Muuta kysyttyä kuljetuksista

- Kuljetuspalvelujen maksullisuus edestakaiseen suuntaan kun omaishoitaja toimii saattajana hoidettavalleen? Etenkin kun palaa yksin kotiinsa ilman hoidettavaa ja välimatka on pitkä? (2/2)

[Sairasvakuutuslain mukaiset matkat \(ns. Kelakyydit\)](#)

[2 §](#)

Muun henkilön kuin vakuutetun tekemä matka

Saattajan tekemästä matkasta aiheutuneet kustannukset korvataan halvimman käytettävissä olevan matkustustavan mukaan vakuutetun kustannuksina, jos saattaja on ollut matkan aikana välttämätön. Saattajan matka korvataan vain siltä osin kuin saattaja on tehnyt matkaa yhdessä vakuutetun kanssa.

Jos saattaja saattaa vakuutetun tutkimus- ja hoitopaikkaan tai sieltä pois, saattajan yksin tekemä joko meno- tai paluumatka korvataan enintään sen mukaisesti, kuinka paljon matka olisi tullut maksamaan 3 a §:ssä tarkoitetusta vakuutetun asuinpaikasta aloitettuna tai sinne päättyvänä. ([28.12.2017/1145](#))

Vakuutetun perheenjäsenelle tai muulle häneen verrattavalle henkilölle korvataan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tutkimus- tai hoitopaikkaan erikseen tehdystä matkasta aiheutuneet kustannukset vakuutetun kustannuksina, jos matka on ollut tarpeellinen vakuutetun hoitoon osallistumisen vuoksi.

Kysymys: Miten korotettu eläkkeensaajan hoitotuen saaja mielletään vammaispalvelussa? Onko terve vai vaikeasti vammainen?

- Vastaus:
- Arvio tehdään itsenäisesti hyvinvointialueella, itsenäisesti Kelan arviosita riippumatta. Nykyisin vammaispalvelulaissa käytetään vaikeavammaisen käsitettä, mutta uudessa vammaispalvelulaissa tämä on poistunut.

(Ja vammainen / vaikeasti vammainen henkilö voi olla terve, kirjottajan huomio!)

Kysymys: Miten korotettu eläkkeensaajan hoitotuen saaja mielletään vammaispalvelussa? Onko terve vai vaikeasti vammainen?

Vrt. VPL:n soveltamissäännöt (2 §) 3/2023 hyväksytyt laki:

Tätä lakia sovelletaan henkilöön (*vammaisen henkilö*), jonka:

- 1) vamman tai sairauden aiheuttama fyysinen, kognitiivinen, psyykinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite on pitkäaikainen tai pysyvä;
- 2) vamma tai sairaus yhdessä yhteiskunnassa esiintyvien esteiden kanssa estää osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa; ja
- 3) itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää välttämättä tämän lain mukaisia palveluita.

Tämän lain perusteella järjestetään vammaisen henkilön tavanomaisessa elämässä tarvitsemia erityispalveluita, jos hän ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia ja sopivia palveluita sosiaalihuoltolain (1301/2014), terveydenhuoltolain (1326/2010), varhaiskasvatuslain (540/2018), perusopetuslain (628/1998) tai muun lain perusteella.

Palveluiden järjestämistä säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021), sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021), jäljempänä *järjestämislaki*, ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa (615/2021).

Kysymys: (1/2)

Kehitysvammainen on saanut Kelalta useampaa vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta yksilöterapioiden muodossa. Kela päättää lopettaa yhden näistä terapioidista. Henkilö hakee terapiaa hyvinvointialueelta joka tekee kielteisen päätöksen vedoten siihen, että Kelalla on edelleen vastuu tästä lopetetusta terapiasta. Mielenkiintoiseksi asian tekee myös se, että ennen hyvinvointialuetta, terveyskeskus on myöntänyt kyseistä terapiaa ostopalveluna parin vuoden ajan. Mikä tämän asian oikeudellisuus on?

--> HV-alueella edelleen yleinen vastuu kuntoutuksen järjestämisestä
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L3P29>
(terveydenhuoltolaki 29 §, lääkinnällinen kuntoutus)

--> Hankintalaki mahdollistaa poikkeukset luottamuksellisten hoitosuhteiden jatkamiseksi

(2/2)

VASTAUS JATKUU:

Hankintalaki 110 §

Suorahankinta erityistilanteissa

Sen lisäksi, mitä 109 §:n 2 momentissa säädetään, hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan yksittäisissä tapauksissa tämän luvun mukaisissa sosiaali- ja terveyspalveluhankinnoissa, jos tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

Kysymys: Miten vammaispalvelulaki muuttuu ADHD lapselle saatavien palveluiden osalta?

- Lainsäädäntö ottaa lapset entistä paremmin huomioon
- Vammaisuuden määritelmä on avoimempi/diagnoosineutraali
- Perheiden oikeus tukeen vahvistuvat
- Lapsen sivistykselliset oikeudet vahvistuvat

- Vaara:
 - Jos soveltamisalaa rajataan merkittävästi, voi olla että henkilöt, joilla "liian lieviä" toimintarajoitteita jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Kysymys: Mikä vammaispalveluissa tulee merkittävimmin muuttumaan lain muutoksen myötä? Onko lain voimaan tulo 1.1.2025 nyt varmaa?

Vastaus:

- THL ja muut keskeiset toimijat ovat viestineet, että lain voimaan tulo 1.1.2025 on varmaa.
- Epävarmaa on se jääkö soveltamisalaksi keväällä 2023 eduskunnan hyväksymä muotoilu vai nyt hallituksen esittämä muutettu versio.
- Merkittävimmät muutokset tulee olemaan se, että monet palvelut jotka aiemmin olivat ensisijaisesti vain kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelman piirissä tulevat nyt useampien ulottuville, diagnosista riippumatta.
- Mahdollinen hyvin merkittävä heikennys on se, jos asiakasmaksuja ei tarvitse jatkossa huomioida asiakkaiden päätöksissä;
- Tämä johtaa siihen, että palveluja useammin järjestetään sosiaalihuoltona, joka vesittää maksuttomien erityispalveluiden periaatetta.

Kysymyksiä

- Onko uudessa laissa edelleen mahdollista saada iltapäivähoitoa vaikeavammaisille samalla tavalla kuin ennen? Ennen, kun se oli kirjattu EHO:on, se oli ilmainen. Nyt kun EHO:t poistuu, mitä se tarkoittaa ip-hoidolle?

Vastaus:

- EHO:t voivat pysyä voimassa jopa 3 vuotta siirtymäsäännösten nojalla.
- Iltapäivähoitoa voi saada myös uuden lainsäädännön nojalla, osana lyhytaikaista huolenpitoa.
- Lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito on säädetty maksuttomaksi; vrt. jos perusopetuslain mukainen toiminta katsotaan lapselle sopivaksi, siitä voidaan periä ko. laissa säädettyt maksut

Kysymys: Ja millaisia maksuja tulee kuljetuspalveluista?

- Vammaispalveluissa maksut normaliusperiaatteen mukaisesti, eli julkisen liikennevälineen taksojen mukaisesti.
- Jos kirjattu osaksi EHO-päätöstä, ovat kuljetukset maksuttomia. (Koska EHO:n merkityt palvelut maksuttomia asiakamaksulain 4 §:n mukaan)
- Jos sosiaalihuollon kuljetuspalvelu, määräytyy yleisen asiakasmaksusäännösten mukaan, ELL....
- Tietyissä tilanteissa voi kuljetukset myös olla maksuttomia uudessa vammaispalvelulaissa (esim. Työtoiminta)

Kysymys:

Kiitos!